

Co je podstatou násilí? Kde jsou kořeny tohoto jevu? Jak je možné přesvědčit člověka, že válka je jedna z možností, jak řešit konflikty, že zabíjení toho druhého je v určitých podmínkách nutností a správnou věcí? Je pacifistické hnutí skutečně přežitkem a dílem snů a idealistů nebo výzva pro každou generaci i jednotlivce?

Již antičtí filozofové interpretují válku jako projev lidské přirozenosti, jako výraz věčné touhy člověka po moci. Diskuse Pavla Baršy a Karla Theina v lidových novinách o vztahu západní filozofie k otázkám války a míru, ale hlavně vztahu historie a filozofie je poučná z dvojího hlediska. Na jedné straně přehledně informuje o hlavních myšlenkových proudech západní filozofie, které se zabývaly otázkou války, státu a práva. Na straně druhé je důkazem velice rezervovaného postoje dnešních myslitelů k pacifismu, který chápe Pavel Barša následovně:

... racionalizace je jednou z forem násilí, ideologie miru je jinou formou války.

I když v Baršových úvahách jde o zpochybnění výsostné pozice rozumu a jeho zařazení do diskursu historie, je jeho konečná koncepce historie jako nikdy neutuchajícího boje více výrazem politologa než filozofa. To dokazuje i reakce filozofa Karla Theina, který upozorňuje na přízvěvek Římanů k řeckým úvahám o válce a míru. Za autora myšlenky, která je vzdáleně podobná ideje "věčného míru" považuje nikoliv filozofické teoretiky, ale římského praktika a senátora Cicerona. Filozofie věčného míru není podle Theinových úvah plně realizovatelný ideál. V Kantově duchu by neměl být nazírán jako předmět kontemplace, ale jako nástroj orientace v dějinách.